

довгий період. Ціллю оцінки являється раннє виявлення ознак банкрутства. Аналіз дозволяє визначити це за багато років до кризової ситуації. Показник, що відображає платоспроможність підприємства по довгострокових позиках, розраховується як відношення позичкового капіталу до власного.

Збільшення частки позичкового капіталу в структурі капіталу підприємства вважається ризикованим. Підприємство зобов'язане своєчасно сплачувати відсотки по кредитах, своєчасно гасити отримані кредити. І це не залежить від рівня прибутку. Чим вище значення коефіцієнта, тим більша заборгованість суб'єкта господарювання і нижча оцінка рівня довгострокової платоспроможності. Такої думки дотримуються Савицька Г.В. [4] та Негашев Є.В. [9].

Щоб визначити, чи достатньо в суб'єкта господарювання грошей для погашення його зобов'язань, необхідно проаналізувати процес надходження коштів від господарської діяльності і формування залишку коштів після погашення зобов'язань перед бюджетом та позабюджетними фондами, а також виплати дивідендів.

Аналіз платоспроможності потребує також ретельного аналізу структури кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання. Він здійснюється на підставі порівняння обсягу поточних зобов'язань із наявністю ліквідних коштів. Результати розраховуються як коефіцієнти ліквідності за інформацією з відповідної фінансової звітності.

Висновки. Найпростіше можна визначити платоспроможність на якусь дату на підставі даних балансу підприємства. Для цього спочатку треба з'ясувати наявність залишку грошових коштів на поточному рахунку та інших рахунках грошових коштів. Якщо ці суми незначні, слід також перевірити стан розрахунків з різними кредиторами. Відсутність сум заборгованості, щодо яких прострочено терміни сплати, є доброю ознакою сталого фінансового стану. Вивчення заборгованості слід починати з визначення сум заборгованості по банківським кредитам, розрахунках з кредиторами за товари, роботи, послуги, розрахунках з бюджетом та з працівниками з оплати праці.

Література

1. Подольська В.О., Ярім О.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури. – 2008. – 488с.
2. Ковалёв А. И., Привалов В. П. Анализ финансового состояния предприятия. Издание 5-е перераб. и доп. – М.: Центр экономики и маркетинга, 2001. – 256с.
3. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства. – 2-ге вид., стер. – К.: Алеута, 2003. – 485 с.
4. Савицька Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємства: 5-е вид. / Г.В. Савицька. - Мінськ: ООО "Новое поколение", 2001. – 688 с.
5. Є.В. Мних. Економічний аналіз: Підручник. – Київ: Центр навчальної літератури. – 2003. – 412с.
6. Онисько С.М., Марич П.М. Фінанси підприємства. Підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти. – Львів "Магнолія Плюс". – 2004. – 367с.
7. Захарченко В.О., Счасна С.І. Систематизація методів оцінки фінансового стану підприємства // Фінанси України. - №1. – 2005. – С.137 – 144.
8. Фінансово-економічний аналіз: Підручник / Буряк П.Ю., Римар М.В., Биць М.Т. та ін. Під заг. ред. П.Ю. Буряка, М.В. Римара – К.: ВД "Професіонал". 2004. – 528с.
9. Негашев Е.В. Аналіз фінансового підприємства в умовах ринку: уч. посіб. – М.: Высшая школа, 1997. – 192 с.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Заєць О.М.

Науковий керівник: Скорук О.П., к.е.н. доцент

Розглянуто рівень розвитку зернового господарства Вінницької області. Проаналізовано основні показники ефективності виробництва та реалізації зерна в регіоні. Визначено шляхи підвищення ефективності та стабілізації зернового виробництва на інноваційній основі.

Вступ. Зернове господарство традиційно належить до стратегічно важливих галузей національної економіки як України в цілому, так і Вінницькій області зокрема.

Сталій розвиток агропромислового комплексу та соціально-економічне зростання країни значною мірою залежать від стану зернопродуктового підкомплексу. Нині одним з основних стримуючих чинників такого розвитку є відсутність у більшості сільськогосподарських підприємств цілеспрямованої інноваційної діяльності як важливої передумови підвищення ефективності виробництва конкурентоспроможної продукції.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Проблеми розвитку зернового господарства на макро- та на регіональних рівнях розглядаються у працях багатьох вчених: В.Г. Андрійчука, В.І. Бойка, О.Ю. Єрмакова, М.В. Калінчика, О.В. Крисального, М.Ю. Куліша, М.Г. Лобаса, Л.О. Мармуль, В.Я. Месель-Веселяка, П.Т. Саблука, В.П. Ситника, В.С. Уланчука та інших.

Мета дослідження. Проаналізувати динамічні тенденції ефективності зернового виробництва в регіоні.

Виклад основного матеріалу. Нестабільна економічна ситуація в Україні негативно вплинула на розвиток зернового виробництва у Вінницькій області. Так, показник виробництва зерна на душу населення за період 1992-2007 рр. зменшився майже вдвічі і у 2008 р. - становив лише 816 кг.

Сучасне землеробство на Вінничині здійснюється на площі 698,4 тис. га, що складає 66,4% сільськогосподарських угідь. Потрібно відзначити, що динаміка структури посівних площ характеризується розширенням посівів зернових культур з 44,5% у 1992 р. до 62,1% у 2008 р. Це відбулося в основному за рахунок зменшення посівів кормових культур внаслідок скорочення тваринницької галузі в більшості сільськогосподарських підприємств.

Виробництво зерна в регіоні забезпечується вирощуванням таких основних зернових культур, як озима пшениця та ярий ячмінь, їхня частка у структурі посівних площ становила у 2006 р.-36,2% , і відповідно 28,9%,-у 2008р.

Аналіз розвитку галузі засвідчує, що валовий збір зернових культур у Вінницькій області у 2008 р. порівняно із 1992 р. зменшився на 413,9 тис. тонн. Але останніми роками відбувається його збільшення - так, у 2008 р. порівняно з 2002 р. цей показник зріс на 164,6 тис. тонн. Таке зростання пояснюється підвищенням урожайності зернових культур та розширенням їх посівних площ. Проте урожайність все ще поступається рівню 1992 р. (32,5 ц /га) (табл. 1).

Значною мірою ця ситуація пов'язана із суттєвим зменшенням використання добрив. Зокрема, у 2002 р. сільськогосподарські підприємства вносили на 1 га зернових лише 15 кг мінеральних добрив, тоді як у 1992 р. -144 кг. У 2006-2008 рр. обсяги внесення добрив дещо зросли (до 66 кг/га у 2008 р.). Вагомими причинами зниження урожайності, а отже і валових зборів зернових культур, є слабке матеріально-технічне забезпечення процесу виробництва зерна, недостатнє впровадження у виробництво досягнень науки, передового досвіду через нестачу фінансових, матеріальних ресурсів, що призвело до порушень виробничого процесу, широкого застосування екстенсивних факторів ведення зернового господарства.

Таблиця 1

Динаміка основних показників розвитку виробництва зернових та зернобобових культур у Вінницькій області

Показник	1992 р.	1997 р.	2002 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2008р. до 1992 р (+/-)
Валовий збір, тис. тонн	1319,1	1203,1	740,6	1034,6	1044,8	905,2	-413,9
Посівна площа, тис. га	408,1	383,1	406,7	445,5	451,1	433,9	25,8
Урожайність з 1 га зібраної площі, ц	32,5	31,4	19,4	25,3	23,6	22,2	-10,3

Особливістю зернового господарства Вінницької області на сучасному етапі є зростання частки особистих селянських господарств у виробництві зерна. У 2008 р. господарства населення забезпечили 34,2% валового збору зернових культур, тоді як у 1992 р. їхня частка становила 4,7%. Забезпечуючи виробництво великих обсягів зерна, господарства населення становлять гідну конкуренцію сільськогосподарським підприємствам. Однак даний сектор має обмежені можливості для застосування інтенсивних технологій та вирощування високопродуктивних сортів зернових культур.

Зернова продукція забезпечує основну масу грошових надходжень сільськогосподарським підприємствам. Як свідчать дані таблиці 2, суттєве коливання реалізаційних цін зерна призводить у динаміці до зменшення рентабельності виробництва.

Однією із складових, що впливає на підвищення ефективності зернового господарства, є оптимізація розміщення виробництва зерна з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов та матеріально-технічного забезпечення кожного господарства області, вдосконалення відповідно до цього структури і сівозмін посівних площ.

Таблиця 2

Економічні показники реалізації зернових і зернобобових культур у сільськогосподарських підприємствах Вінницької області

Показник	2002 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.
Валовий збір, тис. тонн	740,6	1034,6	1044,8	905,2
Обсяги реалізації, тис. тонн	273,8	441,7	483,0	450,3
Обсяг реалізації, млн грн	138,9	226,1	228,1	254,1
Собівартість 1 т, грн	303,4	415,7	439,4	525,3
Середньореалізаційна ціна 1 т, грн	507,2	511,9	472,2	664,4
Рівень рентабельності виробництва,%	67,0	16,0	3,0	6,6

Визначальний вплив на розвиток зернового виробництва має урожайність зернових культур. Із зростанням урожайності поліпшуються всі економічні показники, а саме: знижуються затрати праці; досить суттєво зростають прибутки з розрахунку на одиницю посівної площі; підвищується рівень рентабельності. Тому першочерговим завданням сільськогосподарських підприємств регіону має стати здійснення заходів щодо збереження і підвищення родючості ґрунтів, організація нагромадження й збільшення внесення під зернові культури органічних та мінеральних добрив, широке впровадження сортів інтенсивного типу, застосування інтегрованої системи захисту рослин від хвороб, шкідників і бур'янів, використання регуляторів та стимуляторів росту, удосконалення агротехніки,

скорочення втрат зерна в усіх ланках технологічного процесу вирощування, транспортування і зберігання. Це в сукупності складає інноваційну основу зернової галузі.

Особливо важливе значення для підвищення ефективності зернового виробництва мають інтенсивні технології, які концентрують найновіші досягнення науки і техніки та дають можливість найповніше реалізувати потенційну продуктивність сортів відповідно до особливостей ґрунтових і погодних умов та забезпечують одержання високих урожаїв. Але враховуючи кризові явища в економіці країни, нестачу в підприємствах мінеральних добрив, засобів захисту рослин, пально-мастильних матеріалів і технічних засобів важливого значення набуває впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, адаптованих до місцевих природних умов на основі визначених пріоритетів та інноваційних рішень, які разом із відносно високою врожайністю могли б забезпечувати економне використання матеріальних ресурсів і були екологічно безпечними для навколишнього середовища.

Особливого значення у розвитку зернового господарства набуває удосконалення сортового складу та системи насінництва зернових культур. Застосування високоінтенсивних сортів і якісного насіння належить до найефективніших заходів розвитку галузі. Нині стає все очевиднішим, що без достатніх державних капіталовкладень у розвиток насінництва не обійтись. Тут важливе місце повинні зайняти державні субсидії селекційним центрам та спеціалізованим насінницьким господарським структурам.

Висновки. На основі проведених досліджень виявлено, що зернове виробництво в Вінницькій області протягом 1992-2008 рр. хоча і було рентабельним, але знаходилося у нестійкому економічному стані.

Забезпечення ефективного розвитку зернового господарства має ґрунтуватися на застосуванні передових технологій, використанні високопродуктивних сортів зернових культур, пристосованих до місцевих умов, збалансуванні структури посівних площ з метою одержання найвищого економічного ефекту від зниження виробничих затрат, які складають інноваційну основу галузі.

Література

1. Калінчик М.В., Ільчук М.М., Шовкалюк В.С., Калінчик І.М., Стабілізація ринку зерна в Україні. - К.: Нічлава, 2008. - 230 с.
2. Корнев В. Л. Урахування інноваційної концепції підприємства в процесі стратегічного ціноутворення // Держава та регіони. – 2008 р. - №2. – С. 9- 94.
3. Лобас М.Г. Розвиток зернового господарства України. -К., 2007.
4. Статистичний збірник "Сільське господарство Вінницької області". - Вінниця: Головне управління статистики у Вінницькій області, 2007. - 205 с.

ФОРМУВАННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ

Марценюк Я.Ю.

Науковий керівник: Скорук О.П., к.е.н., доцент

У даній статті розглянуто формування та регулювання регіонального ринку праці, а також проблеми які виникають в процесі працевлаштування.

Вступ. Під ринком праці розуміють певну форму відносин, що відбивають зміст та баланс інтересів між суб'єктами ринку: роботодавцями, працівниками та державою. Активна роль у цьому процесі належить профспілкам.

Ринок праці — це динамічна форма відносин, що постійно розвивається та змінюється, в результаті чого змінюються вимоги та коло проблем, пов'язаних з інтересами найманної робочої сили, наймачів, підприємців та посередників-профспілок.

Територіальна структура ринку праці є досить складною просторовою системою, яка складається з локального, регіонального, національного і світового ринків. Кожний з виділених у цій ієрархії ринків характеризується певними параметрами, які відбивають специфіку відносин, що виникають між основними суб'єктами ринку.

Постановка проблеми. В сучасній літературі існують різні підходи до розкриття сутності регіонального ринку праці, його структури, функцій, методів регулювання. Дослідження загальних формування ринку праці були здійснені провідними українськими вченими, такими як Бандур С., Богиня Д., Дорогунцов С., Долішній М., Заяць Т., Злупко С., Краснов Ю., Лібанова Е., Колешня Л., Колот А., Мікловда В., Оникієнко В., Павловська Н., Пітюлич М., Петрова І., Садова У.,Скорук О.,Семів Л., Шаленко М., Шевчук Л. та інші. Однак маловивченими залишаються питання комплексного кількісного та якісного оцінювання стану РРП та існує поляриність поглядів щодо соціально-економічного механізму його регулювання.

Основні результати досліджень. Через об'єднуючу дію механізму економічної інтеграції відбувається формування регіональних ринків робочої сили більш високого ступеня. Високо інтегрований ринок праці передбачає інтенсивний рух робочої сили і потребує налагодження інформаційної та фінансової системи державного контролю за трудовими переміщеннями населення.

З поглибленням спеціалізації територіальних господарських комплексів та активізації товарообороту